

**මතුගම අධ්‍යාපන කලාපය**  
**දෙවන වාර ඇගයීම් වැඩසටහන - 2020**

**10 ශ්‍රේණිය**

**බුද්ධ ධර්මය - පිළිතුරු**

**I පත්‍රය**

(1) - ii	(11) - iii	(21) - i	(31) - iii
(2) - iii	(12) - i	(22) - iv	(32) - i
(3) - ii	(13) - iii	(23) - iii	(33) - ii
(4) - iii	(14) - iv	(24) - ii	(34) - iii
(5) - iv	(15) - i	(25) - i	(35) - iv
(6) - i	(16) - iii	(26) - iii	(36) - iii
(7) - iii	(17) - iv	(27) - iv	(37) - i
(8) - i	(18) - ii	(28) - ii	(38) - iii
(9) - iii	(19) - iv	(29) - i	(39) - ii
(10) - ii	(20) - ii	(30) - iv	(40) - i

\* එක් පිළිතුරකට එක් ලකුණ බැගින් මුලු ලකුණු 40 කි.

**II පත්‍රය**

01) කෙටි පිළිතුරු

- i. සර්වමිත්‍ර බමුණු පඬිතුමා
- ii. අනිත්‍යය ලක්ෂණය යි, දුක්ඛ ලක්ෂණය යි, අනාත්ම ලක්ෂණය යි.
- iii. වැලිවිට සිරි සරණංකර සංඝරාජ මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසිනි.
- iv. පිරිත් පිංකම්, ධර්ම දේශනා, බෝධි පූජා, දානමය කටයුතු වලට සහාගිවීම. දරුවන්ට නම් තැබීම, ඉඳුල් කට ගැම, ජන්ම දින සැමරුම්, ගැබ්නි මාතාවන්ට අංගුලිමාල පිරිත දේශනා කිරීම, අකුරු කියවීම, විවාහයට, විභාගයට අශිර්වාද කිරීම ආදී කටයුතු ඉටු කිරීම.
- v. ස්වාක්ඛාත, සන්දිට්ඨික, අකාලික, ඒතිපස්සික ආදී ගුණන්ගෙන් 2ක් ලියා තිබීම.
- vi. රාග, දෝස, මෝහ, ශ්‍රද්ධා, බුද්ධි විතර්ක වර්ත.
- vii. යමක් දෙස මනා ණුවණින් විශේෂයෙන් බැලීම.(ඇත්ත ඇති සැටියෙන් බැලීම)
- viii. මහත් වූ භෝග සම්පත් අත්පත්කර ගැනීම, කීර්තිය පැතිරීම, පිරිසක් මැද නිර්භයව සිටීමට හැකි වීම, සිහිමුලා නොවී කලුරිය කිරීම, මරණින් මතු සුගතියෙහි උපත ලැබීම.
- ix. මඩෙහි ඉපිද ඉන් මතු ව විකසිත පියුමක් වැනි වීම.
- x. අලෝභ, අද්වේශ, අමෝහ යනු යි.

(ලකුණු 2 × 10 = 20)

02. (i) කඩු ශිල්ප, දුනු ශිල්ප, නීති ශාස්ත්‍රය, ඇතුන් හා අසුන් හැසිරවීම. (උ.02)
- (ii) රමා, සුරමා, සුභ (උ.03)
- (iii) සිදුහත් කුමරුගේ උපත, සතර පෙරනිමිති දැකීම, නිබ්බුත පද ඇසීම, පස්කම් සුව අත්හැරීම, පිය රජුගේ අපේක්ෂාවන් ඉටු කිරීම ආදී විවිධ අභියෝගයන්ට මුහුණ දීමට සිදුවීම.  
ගිහිගෙය හැරයාම, සත්‍ය සෙවීම, දුෂ්කර ක්‍රියා කිරීම, බුද්ධත්වයට පත්වීමට පෙරම් පිරීම ආදී විවිධ අවස්ථාවලදී බුදුරජාණන් වහන්සේට විවිධ අභියෝගයන් මුහුණ දීමට සිදු විය.  
එවැනි අභියෝග ආකාරය පිළිබඳ කරුණු 3ක් වත් පැහැදිලි වන සේ උදාහරණ දක්වා පිළිතුරු ලියා තිබීම. (උ.05)
03. (i) අරහං, සම්මා සම්බුද්ධ, විජ්ජවරණ සම්පන්න, සුගත, ලෝකවිදු, අනුත්තරෝ පුරිසදම්ම සාරථී, සත්ථා දේව මනුස්සානං, බුද්ධෝ, භගවා මින් ගුණ 2 ක් නම් කර තිබීම. (උ.02)
- (ii) බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ (උ.03)
- (iii) 10 ශ්‍රේණිය බුද්ධ ධර්මය පෙළපොතේ 03 පාඨම 13 – 20 දක්වා පිටු පරිශීලනය කරන්න. (උ.05)
04. (i) උට්ඨාවතෝ සතිමතෝ - සුවිකම්මස්ස නිසම්මකාරිනෝ  
සඤ්ඤාස්සධ ධම්ම ජීවිතෝ - අප්පමත්තස්ස යසෝභි වඩ්ඨති (උ.02)
- (ii) උත්සාහවත්ත බව, මනා සිහියෙන් යුක්ත වීම, පිරිසිදු ක්‍රියා ඇති බව, විමසිලිමත්ව කටයුතු කිරීම, සංවරශීලී බව, නිවැරදි ජීවිකා වෘත්තියක් ඇති බව, අප්‍රමාදීව කටයුතු කිරීම. (උ.03)
- (iii) \* බොදු දිවිය සාර්ථකත්වයට පත් කර ගැනීම සඳහා උපදෙස් සපයන ප්‍ර යෝගික ජීවිතය සාර්ථක කරගත හැකි මා හැඟි ග්‍රන්ථයකි ධම්ම පදය.  
\* ධම්ම පදය කෘතිය මිනිසාට හොඳ නරක හඳුනා ගැනීමට උපකාර කරයි.  
\* විරියවත්තව කටයුතු කරමින්, සිතේ සන්සුන් බව ඇති කර ගැනීමටත්, ජීවිතය ජය ගැනීමටත් මින් උපදෙස් ලබාදෙයි.  
\* අල්පේව්ව දිවි ගෙවීමටත්, වාමිබව ඇතිකර ගනිමින් සියුල දෙනා සමග සහජීවනයේන ජීවත්වීමට ධම්මපදය උපදෙස් සපයයි.  
\* අධික අපේක්ෂා හා ආශාවන්ගෙන් තොරව ධනය උපයාගෙන සාර්ථක මිනිසෙකු වීමට ධම්ම පදය උපදෙස් සපයයි.  
\* සමාජගත ජීවිතයේ දී ඇසුරු කළයුතු පුද්ගලයින් හා ඇසුරු නොකළ යුතු පුද්ගලයින් හඳුනා ගැනීමට මෙම පෙතා මග පෙන්වයි.  
\* පුද්ගල පෞරුෂය නිවැරදිව ගොඩනගා ගැනීමට උපදෙස් සපයයි.  
\* ධම්මපදය ග්‍රන්ථය පුද්ගලයාගේ මෙලොව හා පරලොව දෙළොව දියුණුව පිණිස මහ පෙන්වන හා ජීවිතයට මනා ඔවදන් පෙන්වා දෙන ග්‍රන්ථයක් ලෙස අමිල ග්‍රන්ථයකි.  
\* පිළිතුරු සමස්තයක් ලෙස සලකා ලකුණු ප්‍රදානය කළ යුතු අතර ගාථා තුනක්වත් උදාහරණයට ගෙන කරුණු දක්වා තිබීම වැඩි ලකුණු ලබාගැනීම සඳහා හේතු වේ. (උ.05)

05. (i) සිගලක ගෘහ පුත්‍රයා සඳහා ය. (උ.02)

- (ii) නැගෙනහිර දිසාව - දෙමාපියන්, දූ දරුවන්  
 බටහිර දිසාව - ස්වාමි, බාර්යා  
 උතුරු දිසාව - හිත, මිතුරන්  
 දකුණු දිසාව - ගුරු, ශිෂ්‍යයින්  
 උඩ දිසාව - ගිහි, පැවිදි  
 යට දිසාව - සේව්‍ය, සේවක
- } මින් කරුණු 3ක් දිසාව සමග නම්කර  
 තිබිය යුතුය
- (උ.03)

- (iii) එක සමාජ කණ්ඩායමක් සඳහන් කර, ඔවුනොවුන්ගෙන් ඉටුවන යුතුකම් හා වගකීම් ඇතුළත් කරමින් එය වර්තමාන සමාජයට ගළපමින් කරුණු ඉදිරිපත් කර ඇත්නම් සම්පූර්ණ ලකුණු ලබාදෙන්න.  
 (10 ශ්‍රේණිය පෙළපොතේ 9 පාඩම අදාළ කරගන්න.) (උ.05)

06. (i) හේතුඵල ධර්මය (උ.02)

- (ii) “ඉමස්මිං සති ඉදං හෝති - ඉමස්ස උප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති  
 ඉමස්මිං අසති ඉදං න හෝති - ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ඣති” (උ.03)
- (iii) 10 ශ්‍රේණිය පෙළපොතේ 14 පාඩම ඇසුරු කර ගනිමින් හෝ ප්‍රායෝගික ගැටළුවක් පටිච්ච සමුප්පාදයට අනුව ගලපා විසඳා ගැනීමට අදාළව පිළිතුරු සපයා ඇත්නම් සම්පූර්ණ ලකුණු ලබාදෙන්න. (උ.05)

07. (i) චතුරාර්ය සත්‍යය

දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය (දුක්ඛ), දුක්ඛ සමුදය ආර්ය සත්‍යය (සමුදය), දුක්ඛ නිරෝධ ආර්ය සත්‍යය (නිරෝධ), දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදාර්ය සත්‍යය (මාර්ග) / දුක, දුකට හේතුව, දුක නැති කිරීම, දුක නැති කිරීමේ මග ඉහත පරිදි චතුරාර්ය සත්‍ය නම්කර තිබීම.

ශ්‍රේෂ්ඨ වූ උතුම් වූ සත්‍යය (ඇත්ත) චතුරාර්ය සත්‍යය බවත් චතුරාර්ය සත්‍යයෙන් දෙකක්වත් පැහැදිලි කර තිබීම.

බොහෝ දේවල් චතුරාර්ය සත්‍යයට අනුව මැදහත්ව සිතීම. (උ.02)

(ii) ජනක කර්මය

ප්‍රතිසන්ධිය ලබාදීමට ඉවහල් වන්නේ ජනක කර්මය වේ. මිය පරලොව ගිය පසු ඊළඟ භවයක උපත ලබාදීමට ඉවහල් වන කර්මය වේ. ජනක අකුසල් කර්ම නිරය, තිරිසන්, ප්‍රේත, අසුර යන සතර අපායන්වල ඉපදීමටත්, ජනක කුසල කර්ම සදෙම් ලොව ද මිනිස් ලොව සැප ඇති තැන්වල ද උපත ලැබීමට ඉවහල්වන බව දක්වා තිබීම.

කර්මය ගැන කෙටි පැහැදිලි කිරීමක් කර ඉහත පරිදි ජනක කර්මය ගැන තොරතුරු දක්වා තිබීම. (උ.03)

(iii) සීලය හා එහි ආනිසංස

සීලය යුතු කය, වචනය සංවර කර ගැනීමයි.

සීලය වාරිත්‍ර (කළයුතු දේ), වාරිත්‍ර (නොකළ යුතු දේ) ලෙස කොටස්වලට බෙදෙන බව දැක්විය හැකිය. ගිහියාගේ නිත්‍ය සීලය පංච සීලය වන බව හඳුන්වා සීලයේ ආනිසංස 5ක් දැක්වීම.

මහත් වූ බෝග සම්පත් අත් කර ගැනීම ..... ආදී කරුණු 5 ලියා 10 ශ්‍රේණිය, බුද්ධ ධර්මය 8 පාඩමේ පිටු අංක 45 – 48 තොරතුරු අනුසාරයෙන් පිළිතුර කෙටියෙන් සකස් කර තිබීම. (උ.05)

(iv) දුටුගැමුණු රජතුමා

දුටුගැමුණු රජතුමා රුහුණ රජ පෙළපතට අයත් කාවන්තිස්ස රජු හා විහාර මහ දේවියගේ වැඩිමහල් පුතු වන අතර එතුමාගේ සොහොයුරා තිස්ස කුමාරයා ය.

මාගේ මේ ව්‍යායාමය බුද්ධ ශාසනයේ විරස්ථිතිය පිණිස මිස කිසි කලෙකත් රජසැප පිණිස නොවේ. යන්න දුටුගැමුණු රජුගේ ආදර්ශ පාඨය වූ අතර රට විදේශීය පාලනයෙන් මුදාගෙන එක්සේසත් කිරීමට මුල්වීම.

එළාර නැමැති විදේශීය පාලකයාගෙන් රට මුදාගෙන එක්සේසත් කිරීම සුවිශේෂි කාර්යයක් වීම.

හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ උපදෙස් අවවාද අනුව රට පාලන කිරීම.

සම්බුද්ධ ශාසනයේ විරස්ථිතිය ඇතිවන පරිදි ඉදිකිරීම් කිරීම. රුවන්වැලිසෑය, මිරිසවැටිය, ලෝවාමහාපාය වැනි සුවිසල් ථූපයන් ඉදිකරමින් කෘෂි ආර්ථිකය ද දියුණු කරමින් රට ස්වයංපෝෂිත කිරීමට යුහුසුළුව කටයුතු කිරීම.

මේ ආදී කරුණු සහිත පිළිතුරකට සම්පූර්ණ ලකුණු ලබාදීමට කටයුතු කරන්න.

(෧.05)